

ОСВІТА І ЗДОРОВ'Я

**ПІДРОСТАЮЧОГО
ПОКОЛІННЯ**

НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ М.П. ДРАГОМАНОВА
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОЛОГО-НАТУРАЛІСТИЧНИЙ ЦЕНТР
УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ МОН УКРАЇНИ

МАТЕРІАЛИ

МІЖНАРОДНОГО СИМПОЗИУМУ

**ОСВІТА І ЗДОРОВ'Я
ПІДРОСТАЮЧОГО ПОКОЛІННЯ**

26-28 квітня 2016 р.

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

Київ – 2016

УДК 378.22.091.214:[61:304.3](072)

ББК 51.204.0Р3-21

Матеріали Міжнародного симпозіуму «Освіта і здоров'я підростаючого покоління»: Зб. наук. праць. – Київ, 2016. – Вип. 1. – 333 с.

ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР:

Андрущенко Віктор Петрович – ректор Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова, академік НАПН України, доктор філософських наук, професор.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Бондар Володимир Іванович – декан факультету педагогіки і психології Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова, академік НАПН України, доктор педагогічних наук, професор.

Вербицький Володимир Валентинович – директор Національного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді МОН України, доктор педагогічних наук, професор.

Страшко Станіслав Васильович – завідувач кафедри медико-біологічних і валеологічних основ охорони життя та здоров'я факультету педагогіки і психології Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова, кандидат біологічних наук, професор.

Укладачі:

Страшко І.В., Челнокова М.С.

© Міжнародний симпозіум
«ОСВІТА І ЗДОРОВ'Я ПІДРОСТАЮЧОГО ПОКОЛІННЯ»

© НПУ імені М.П. Драгоманова

© НЕНЦ МОН України

Білик В.Г.

Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова

АНАЛІЗ ДОСЛІДЖЕНЬ ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО ЗДОРОВ'ЯФОРМУВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

ABSTRACT. The author specifies that strengthening and saving the health of junior school children is an important sociocultural and pedagogical issue. That is why rising generation requires special complex attention and help along with the leading role of the educational system, that is together with the achievement of educational-educative goals performs necessary health forming and health saving mission.

In the modern period, a major feature of future teacher's readiness to professional activity is the necessity for self-development, for his involvement in keeping and forming junior school children health; the necessity of mastering health forming educational technologies.

The author specifies that the analysis of scientifically-pedagogical literature, which describes the problems of readiness to professional activity allows distinguishing basic approaches to the determination of this concept. The structural components of future primary school teacher's readiness to health forming activity are as follows: motivational, cognitive, judicial and personal.

Keywords: readiness, forming the readiness, future teachers of primary school.

Будь який історичний період розвитку суспільства характеризується своїми, притаманними тільки йому, соціально-економічними умовами, які визначають нові тенденції соціального становлення особистості. Сучасні кризові умови мають свою специфіку, де стресові, соціальні, екологічні та психічні навантаження все частіше призводять до відхилень у стані психічного, фізичного та духовного здоров'я підростаючого покоління.

Теоретики і практики в галузі здоров'я та оздоровлення шукають різні можливості, щоб зберегти і розвивати здоров'я дітей і підлітків. У цьому зв'язку особливу роль набуває проблема здоров'язбереження та здоров'яформування в системі освіти. За таких умов, на думку вчених, першочерговим завданням загальної середньої освіти і, особливо, початкової шкільної освіти, повинна бути допомога учневі усвідомити, що головна цінність життя є здоров'я людини, за яке вона сама відповідає і зобов'язана підтримувати його в природно - гармонійному стані.

Виконання такого завдання можливе лише за умови модернізації вищої педагогічної освіти, початкової освіти як частки загальної середньої освіти та підготовки вчителів нової генерації, носіїв гуманістичної освітньої парадигми.

Аналізуючи вище сказане, стає зрозумілою актуальність підготовки майбутніх вчителів початкових класів через формування в них готовності до здоров'яформувальної діяльності.

Готовність майбутніх учителів початкової школи до професійної діяльності, ґрунтовно розглядали вітчизняні та зарубіжні вчені (М.І. Дьяченко, Л.А. Кандилович, В.В. Зайцев, Е.Г. Диканова, М. М. Ворник, О. В. Матвієнко, Д. М. Правдов та ін..) і виокремлювали різні аспекти цієї проблеми.

Розглядаючи готовність як одне ціле, М.І. Дьяченко та Л.А. Кандилович визначають такі компоненти її структури: 1) мотиваційні (потреба в успішному виконанні завдання, інтерес до діяльності, прагнення досягти успіху); 2) пізнавальні (розуміння обов'язків, задачі, оцінка її значення, знання засобів

досягнення цілі); 3) емоційні (почуття відповідальності, упевненість в успіху); 4) вольові (управління собою і мобілізація сил, зосередженість на завданні, абстрагування від заважаючих впливів, подолання сумнівів і страху) [2, с. 51].

Як вказують В.В. Зайцев і Е.Г. Диканова, найважливішою ознакою готовності майбутнього вчителя до професійної діяльності є наявність у нього потреби в саморозвитку, в оволодінні здоров'язбережувальними освітніми технологіями через усвідомлення своєї причетності до збереження і формування здоров'я своїх майбутніх вихованців, прийняття на себе особистої відповідальності за успішність і ефективність цього процесу [3].

М. М. Ворник виділяє провідні компоненти готовності до педагогічної діяльності: «ціннісно-мотиваційний, чи аксіологічний, який містить мотиви та потреби до здійснення педагогічної діяльності; мотиваційно-когнітивний (пізнавально-орієнтаційний, змістово-процесуальний, змістовий) забезпечує теоретичними знаннями; процесуальний (операційний, дієво-операційний або рефлексивний, проєктивно-конструктивний, праксеологічний) володіння практичними вміннями» [1, с. 159].

Порівняльний аналіз структур готовності майбутнього вчителя до професійної діяльності дав можливість О. В. Матвієнко підстави «вичленити загальні та специфічні компоненти, які відображають особливості того чи іншого виду діяльності» [4, с. 240]. На думку вченої, «спільними для всіх видів готовності є такі компоненти: мотиваційний (ставлення до діяльності, мотиви); змістовий (знання про предмет і способи діяльності); операційний (уміння та навички продуктивної діяльності)» [4, с. 240]. Враховуючи специфіку дослідних завдань, учені по-різному підходять до того чи іншого виду діяльності. Найчастіше у структуру готовності, вважає О. В. Матвієнко, «уводять додаткові компоненти, що зумовлено специфікою виду професійної діяльності, особливостями підготовки майбутнього вчителя до її здійснення» [4, с. 240].

Структурними компонентами готовності майбутніх учителів початкової школи до формування у дітей культури здоров'язбереження, як вказує Д. М. Правдов, виступають: когнітивний компонент, який відображає сформованість процесів загальноінформаційної діяльності педагога у сфері здоров'язбереження; аналітичний компонент, який відображає здатність аналізувати і інтерпретувати інформацію про технології, побудовані на основі інтеграції рухової і пізнавальної діяльності дітей у процесі формування їх культури здоров'язбереження; мотиваційний компонент, який відображає міру мотиваційних намірів педагога щодо формування у дітей і себе особисто культури здоров'язбереження і вдосконалення навчання і виховання дітей на основі створення умов для інтеграції їх рухової і пізнавальної діяльності; технологічний компонент, який відображає знання технічних і програмних засобів, що забезпечують інтеграцію рухової і пізнавальної діяльності дітей в процесі навчання і формування у них культури здоров'язбереження; комунікативний компонент, який відображає розуміння і застосування різного виду комунікацій в процесі обміну, передачі і поширення інформації про

культуру здоров'язбереження і технологіях її формування не лише у дітей, але і їх батьків; рефлексивний компонент, який відображає здатність осмислення і оцінювання власного рівня компетентності в галузі формування культури здоров'язбереження; ціннісний компонент, який співвідноситься з нормами культури здоров'язбереження і поведінки; методичний компонент, який відображає володіння здатністю організувати навчально-виховний процес в освітній установі на основі інтеграції рухової і пізнавальної діяльності дітей, спрямований на формування культури здоров'язбереження [5].

Проведений аналіз наукової літератури свідчить що готовність майбутніх учителів початкової школи до професійної діяльності, ґрунтовно розглядали вчені педагоги та психологи, виокремлюючи різні аспекти цієї проблеми, однак питання, пов'язані з формуванням готовності майбутніх учителів до здоров'яформувальної діяльності у початковій школі, залишаються висвітленими не достатньо.

Перспективи подальшого дослідження вбачаємо у розробленні та теоретичному обґрунтуванні моделі формування готовності майбутніх учителів до здоров'яформувальної діяльності у початковій школі.

Список використаних джерел

1. Ворник М. М. Професійна готовність учителя початкових класів до соціально-педагогічної роботи з асоціальними сім'ями / М. М. Ворник // Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. Серія : Педагогічні науки. – 2012. – Вип. 20. – С. 158-163.
2. Дьяченко М. И. Психологические проблемы готовности к деятельности / М. И. Дьяченко, Л. А. Кандыбович. – Минск : БГУ, 1976. – 176 с.
3. Зайцев В. В. Подготовка учителя к здоровьесберегающему образованию младших школьников [Электронный ресурс] / В. В. Зайцев, Е. Г. Диканова. – Режим доступа к ресурсу : <http://school2100.com>.
4. Матвієнко О. Готовність майбутнього вчителя початкової школи до творчої навчально-виховної діяльності / О. Матвієнко // Проблеми підготовки сучасного вчителя. – 2012. – № 6(1). – С. 238-244.
5. Правдов Д. М. модель подготовки будущих педагогов к формированию у детей культуры здоровьесбережения [Электронный ресурс] / Д. М. Правдов // Современные исследования социальных проблем. – 2012. – №9(17). – Режим доступа к ресурсу : www.sisp.nkras.ru.